

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petsor 5 kr.
 Nyiltérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű párzék hirdetések és reclamatiók ide intézendők.

Előfizetési felhívás.

Lapunk Április 1-ődjével új évfolyamra lép, miért az előfizetések szives megújítását tisztelettel kérjük. Eddigi iránya lapunknak változatlan marad. Hü közlője leendő a megye és város közérdekű eseményeinek. Megismerteti olvasóinkat a hazában s a nagyvilágban történetekkel, igyekezni fog újdonságokkal élénkséget fenntartani. Közöl avatott tollaktól ismeretterjesztő s közgazdasági cikkeket, egy uttal szépirodalmi és mullattató olvasmányokról is gondoskodván.

Előfizetési árak:

Április — Juniusra . . . 1 fr. 50 kr.
 Április — Septemberre 3 fr. —
 Április — Decemberre 4 fr. 50 kr.
 a szerkesztő és kiadóhivatal.

„Az Önkormányzat és pénzügye.”

Irta: Hegedűs Sándor.

III.

Gazdasági és kulturális tekintetben sehol a községi és területi hatóságok működése, hatásköre oly szélesen kiterjesztve, oly sok anyagi biztosítékkal ellátva nincs, mint Oroszországban, és viszont: a politikai rendszert, a közigazgatási jog szolgáltatás, sőt a fegyelmi és ellenőrzési jog is, még helyi ügyekben és közegek felett is, sehol oly tökéletesen állam közegek kezében összpontosítva nincs mint Oroszországban. Ott a község, vagyon közösségre, pátriarchális szervezetre van fektetve, mely tagjainak anyagi életéről gondoskodik; mert osztályrészt ad, határából, nevelteti a katona gyermekét, táplálja nejét; erkölcsi fegyelmet gyakorol, és a gonoszokat kebeléből kutasítja, úgy, hogy a kiutasítottak még a kerületben és tartományban is elvesztik polgár jogukat 3 évre; betegekről, szegényekről gondoskodik; szolidaritásban áll összes kerületi és tartományi tartozásai iránt, úgy, hogy a mely évi adót az egyes october 1-ig meg nem fizeti, az kiosztatik a községre. E kötelezettséggel szemben joga van a községnek, azt lakoja által kényszermunkával is ledolgoztatni, sőt kiadhata ezt másuvá is dolgozni.

Az orosz falu községnek képvisellete nincs; hatósága, a gazdák özszege, kik egy „vén“-et választanak évenként főnökül kinek körülbelöl az a hatás köre a mi nálunk a falusbiráké.

Az orosz városok szervezetét: a városi választók, városi képviselők

(duma) és tanács (uprava) képezik, a városi képviselők 4 évre választatik. Ez választja a városi tisztviselőket. A tanács csak a vagyoni kezeléssel és városi közigazgatás vezetésével, városi egészségügy, építészet sth. ellenőrzésével foglalkozik. Zsidók polgármesterekké nem választathatók; sőt nem szabad, hogy a városi tanács tagjainak egy harmadnál több, nem keresztény legyen.

Az orosz helyi kormányzat legalsó fokán komunistikus, és pátriarchális; területi kiterjedésben kulturális és gazdasági feladatokat végez; a városokban szabadabb mozgást nyer, és a közigazgatási jog szolgáltatás némi biztosítékaival bír; de rendőr biráskodást sohol, közigazgatási jog szolgáltatást is csak a városokra nézve, és csak kormány közegek útján nyer.

Szerző végül azon álláspontot jelzi, melyet hazánk törvényhozása a helyi kormányzat, a községi, megyei autonomia és önkormányzat terén elfoglal. E részt nincs miért ismertesen, hisz t. olvasóim azokkal bizonyára ismeretesek. Csak még szerző következő zárszavait iktatom ide; melyben úgyszólván a magyar (szakértő) közvéleménynek ad hangot:

Szükséges, hogy az önkormányzatban, szabatosabban körvonaloztasék a közigazgatási jogszolgáltatás, és hogy ennek utolsó foruma a miniszteriumoktól közigazgatási bíróságnak adassék át; szükséges a közmunkaügy, rendszert országos szervezése és anyagi codificatiója; szükséges az erdő és mezei rendszert újabb szabályozása; vicinalis utak és vasutak szaporítása és az összes önkormányzati, adóügy arányosítása; továbbá az állami pénzügyekkel, alapra ép úgy, mint határookra nézve, összeütkezésbejövételének megakadályozása. Szükséges a megyei és községi közegek qualificatiójának, fizetési normaléjának, nyugdíjügyének szabályozása. Mert egy fejlődő állam helyi feladatainak, csak úgy lesz képes eleget tenni a magyar önkormányzat, a nélkül hogy autonóm ügyeinek, vagy saját polgárainak ártana!

E rövid ismertetésből is láthatja a t. olvasó, hogy Hegedűs Sándor bemutatott műve nem a modern charlataneria; de mély és alapos tanulmány és ép ítélő tehetőség gyümölese. S annak megszerzését és tanulmányozását nem tudom eléggé ajánlani főleg a közigazgatás gyakorlatával foglalkozóknak.

H o r y B é l a.

Székfoglaló beszéd.

(Vége.)

Az anyagi jólét, a hatalom nem volt szövetségese soha a tanítóknak. A kölönök mondása — fájdalom — mindig teljesült.

„Ki jő s profétál, bére: vadmezé,
 Ször köntös és fejére kö;
 De mégis, hogy nem értik, az lész
 A gyilkoló, a leverő“ !!

Azért említettem meg ezeket, s azért hoztam fel a fennebbi példákat, mert ismerem a nyomasztó anyagi viszonyokat, melyekkel ma egy néptanítónak küzdeni kell, tudom hogy a társadalomnak még mostoha gyermeke ő, s idő kell hozzá míg méltó helyét a társadalomban elfoglalhatja, s tudom hogy ez igaztalanság és méltatlanság érzete nem egy tanítónak lelkében költi fel az elkeseredést, s hűti le a buzgóságát. A történelemmel és a példákkal akartam tehát erősíteni ezeknek lelkét, s megakartam győzni őket arról hogy a nyomasztó körülmények sem mentik fel a tanító kötelessége teljesítése alól.

A társadalom legdrágább kincsének — az ifjúság lelkének sáfára ő: hívnek kell lennie mind haláláig!

Atok és kárhozat sújtja a tanítót a ki kötelességét nem teljesíti, mert a jövőnek vetésében hiszen kárt, s mulasztását és lelkiismeretlenségét nemzedékek siratják. —

Méltán és jogosan követelhetünk ugyan a társadalomtól nagyobb igazságot s meggyőződés az, hogy követelésünket, melyet a leghatalmasabb pártfogó: a kórszellem is támogat — a társadalom megfogja hallgatni; de nekünk addig is teljesíteni kell kötelességeinket, még pedig önfalárdó szorgalommal, mert százados mulasztásokat kell kipótólni, hogy képessé legyen a nép magának a létfeltételeit biztosítani ama harcban, melyet ma a mivelt nemzetek vívnak az eszmék terén egymással, s melynek kihatása minden anyagi erő és hatalom határain is túlterjed. —

Minden betű melyet többet tanítunk minden erény, mellyel többet oltunk tanítványaink lelkébe: egy egy újabb fegyver a nép kezében mellyel a létküzdelmében életfeltételeit biztosíthatja. —

Nem ezélem most a nevelés mikéntjének részleteibe bocsátkozni, csak általánosságban akarom megjegyezni azt hogy a tudományt erényel párosítva tanítsuk, egyformán gondunk legyen a lélekre és testre. Arra igyekezzünk, hogy tanítványainkkal ne csak megizlettessük az igazságokat, de tegyük olyanná életük azokat, hogy minden időben éhezzenek és szomjuhozának, mert e vágy fogja őket leginkább arra ösztönözni, hogy keressék is azokat. Ne feledjük el, hogy az ige melyet hirdetünk, csak úgy teszi meg állandó hatását az ifjúságra, ha mi bennünk válik először testté. —

Minden igyekezetünk az legyen, hogy tetteinkben és életünk folytatásában legyen meg a nemesítő példa; ez legyen a legfőbb tankönyv, melyből tanítványaink, az életre legszükségesebb tudományt: a szerénységet, munka és igazságzeretet, az egyszerűséget és megelégedést — megtanulhassák.

Ha ez elvek, melyeket ez alkalom-

mal csak futólag érintettem — áthatják lelkeinket, s azok szerint fogunk kötelességeink teljesítéséhez:

Isten áldása lesz a munkán, melyet végzendők vagyunk; s meg vagyok győződve, hogy midőn így a tanügy felvirágzását biztos sikerrel munkáljuk — egyuttal saját magunk javát is legbiztosabban előmozdítjuk. A közvéleményt csak így lehet meghodítani, a közérdeket csak így tarthatjuk ébren ügyünk iránt. Így ismeri fel leghamarabb a társadalom azt a hatalmas erőt, melyet a neptanítóknak bír, s megbecsüli őket érdemök szerint.

Ezek után már — tiszt. közgyűlés megegyezés megköszönve a becses bizalmat s magamat pályatársaim szives barátságába ajánlva — elfogalom az elnöki széket. —

Mindenféle

(Orrhistoria) Egy gazdag embernek az az ötlete támadt, hogy imponáló arculatát mellszoborban megörökítse, felállítván azt családjá és cselédsége általános tisztelete tárgyául parádé szobájában. Egy hírneves szobrászt hivatott ezért magához, s megbizta a mellszobor elkészítésével. Jól lehet az ujkori phydias művészi büszkesége kissé idegenkedett hogy ez elhizott verese orru pofát márványba öntse, mindazonáltal a mostani nehéz időkben a legnagyobb művészi önbecsérzet is magalkuszik a körülményekkel, — így a mi művésznk is, ki a munkát felvállalá. Nem sokára kész volt a szobor, és általános bámulásra felállítottatott a salonban. A látogatók el voltak telve csodálkozással, s dicsérték a sikerült művet, csak a tulajdonos nem volt megelégedve orrával. Sőt végül a szobrot a csúf orráért nem is akarta kifizetni. Nem volt mit tenni, a szobrász elvitte a szobrot hogy orrát javítsa ki, mit megejtven rövid idő múlva vissza hozta, s a gazdag iparos ki fizette árát.

Néhány nap múlva a szobát takarító szolgálta azt a jelentést tette, hogy ő a szobor orráról nem győzi a legyeket elhajtani, s mennyire nőtt az úr boszusága, midőn a szobába bement, hogy ennek okát megvizsgálja — s legkissebb fiát azon kapta rajta, hogy a szobor orrát nyalogatja. Bővebb vizsgálat után kitűnt, hogy az orr czukorból van. Az ur keresettel fenyegette a művészt, ki a val menté magát, hogy ha egy ember elveszti orrát csak mesterséges orral lehet azt pótolni, a szobor is elvesztette, örvendjen, hogy mesterséges uton orrhoz jutott.

A gazdag iparos erre csakugyan beperelte a művészt, a budapesti IV-ik kerületi járásbiróságnál, -- mert a mi e dologban legérdekesebb e történet való.

Egy színész ki akart tenni magáért. Tragoediában lépett föl melyben többek között valami nagy terv kivitelén is töri fejét, s többek között ezeket mondja: „Tervem sikerül és nagy léptekkel halad elő.” A rendező csuffá akarván tenni, az illető hős színészt, mint versenytársát a szerep szövegében következő csekély módosítást tette: „Tervem sikerül“ (és nagy léptekkel halad elő). A bezárt helyeket ugyan is a színészek instructionnak nevezik, s azt cselekedni s nem mondani kell.

Ugy is lön a színész az előadás stentori hangon declamálja: „Tervem sikerül“ — s ezzel a színpad hátuljáról nagy léptekkel indult előre, a sugólyuk előtt elcsuszott s szerencsésen bele is esett. A közönség nem is hihetett egyebet, mint hogy terve az volt, hogy a sugólyukba bujjon.

A keleti ügyek.

A török páncélos hajóhad este 10 zászlóalj katonaságot szállított el Thessáliába és Epirusba, hol a lázadást a porta minden erővel el akarja fojtani. Tenedosban nagy rakományt állítottak föl az angol hadsereg részére. A tenedosi sziget uralkodik a Dardanellák felett.

Ignatiev leleplezéseket közölt, melyekből kiderül, hogy a khedive szövetséget ajánlott Muszkaországnak a háború előtt, melynek értelmében függetlenségét mendedta volna ki és Syriát Egyptomhoz csatolta volna. Muszkaország ezt nem fogadta el.

A portához közelálló körökben ténynek mondják hogy Onu rábirta a szultánt, hogy Bosznia, Hercegovina és Albania elfoglalását fegyveres erővel akadályozza meg; különben egész nyíltan beszélnek, hogy a muszka rubelek Boszniában már nagy szerepet játszanak.

Az angol flotta a keleti vizeken mindennap erősítéseket nyer; a tengerészeti miniszterium megvette Independencia brazíliai páncélos hajót. A kongresszus összejövetele kétségbe vonatott.

A porta körjegyzéket fog intézni az európai kabinetekhez, melyben kijelenti, hogy a san-stefanói békeszerződésben nem érintett békefeltételek occupatióját meg nem engedni s e czélból nagy számú csapatokat összpontosít Bosznia Epirus és Thessáliában.

Azon hirre, hogy a Gallipolit ellenőrző angol hajóraj megerősítettik, a török hadügyminiszterium a muszka főhadiszállás beleegyezésével elhatározta, hogy Gallipoliban nagyobb haderőt fog összpontosítani.

Diplomáciai körökben beszélnek, hogy Muzurus pasa következőleg nyilatkozott volna Derby lord előtt: A szultán csak az utolsó pillanatban a legnagyobb kényszerhelyzetben adta beleegyezését a béke aláírásához. Ama muszka dragomán ő felségének a szultánnak két levelet adott Miklos nagyherceg azzal fenyegetődött hogy ha még egy perczel elhalasztaná a béke aláírását a muszka csapatok azonnal bevonulnak. A második levélben a nagyherceg a kon-

stantinápolyi bevonulást elkerülni ígérte, ha a szultán azonnal aláírta a békeszerződést. Abdul Hamid csak a két levél után adta beleegyezését. E kényszereszközök itt a legnagyobb elkeseredést szülték.

Muszkaország eljárása Törökország congresszusi képviseltetésével szemben, az irányadó köröket meglepte. Azt hiszik, hogy Muszkaország még a congresszus előtt fogja az európai hatalmakat fegyveres akcióra kényszeríteni.

A berlini konferenzia. Nem holmi pipotyá diplomata-konferenciáról van szó, hanem a berlini hölgyekről, kik már a mult hónapokban tartott első kongresszusuk által is kivitták ha nem is az „egri“, de legalább a „berlini“ nevet. Hires nők a berlini nők. Mult esütörtökön volt a Hoffmann-féle nagy táncsteremben. Esti 8 órára volt kitűzve, de már 6 óra után annyian voltak, hogy nem lehetett mozogni. Sokan voltak a férfiak is, kikkel most is került egy kis összekocczanásra a dolog. Az első erélyes föllépés a multkorinál is jelentékenyen szerepelt természetes szappanfőzőnétől származott. Két vaskos barátnője vállára emeltetve magát, harsányan kiáltott:

„Uraim! férfiak! önök megint betolakodtak Elvtársnőim nevében udvariisan fölszólítom önöket, hogy távozzanak ki.“

A férfiak sorából gúnyos nevetés hallik, mi meglehetősen ingerültségbe hozza a szónoknőt.

„Mit? önök még nevetnek? No ez már szemtelenség! Követelem, hogy pakoljanak ki ismét! Igen, én követelem, mi követeljük!“

„Lizi, ne komiskodjál!“ mondja szerényen a szónoknőnek szintén jelen volt férje.

„Még te is mersz beszélni, te fagygyúfájú? No megállj! menjünk csak haza!“

A szappanfőző megjuhászodva hallgat el. Most egy túlipánképű greiszlerné kér csendet. Indítványozza, hogy engedtessek meg a férfiaknak a bennmaradás, legalább tájékozni tudják magukat.

„Éljen a madám!“ — ordítja elismerőleg a férfisereg. A természetes szappanfőzőné így legyőzötven, megcségyenülten száll le barátnői vállairól, rendes földszinti álláspontjára, vészjelző tekintetét vetve azon hely felé, hol közbeszólása miatt élénk lelki-furdalást érző férje szorong.

„Lássunk munkához!“ sikoltanak az egybegyűlt dámák.

„Ki legyen az elnöknő?“

„Mádám Krebsz! Éljen madám Krebsz!“

Madám Krebsz, (ugyanaz, ki a multkor elvesztette strumpfándliját) ugyan el volt erre készülve, dz azért ékes ssónoklatban mondja el, mennyire meg van lepetve e „nem várt bizalom“ által.

Kiáltások a népből: „Térjünk napirendre.“

Madám Krebsz: „Igazuk van, hölgyeim, térjünk napirendre! Én mindenekelőtt egy indítványt akarok előterjeszteni. (Halljuk!) A vén le-

ányok száma napról napra szaporodik. (Nyugtalanság több ponton.) Ennek nem e leányok, hanem a férfiak az okai. (Ugy van. Jól beszél. Madám Krebsznek igaza van.) Én tudom a módját, hogy a leányok száma kevesbedjék. (Halljuk! Lelkesedés.) Sőt nem hazudok, ha azt mondom, hogy nem is marad egy vén leány sem. (Fokozott lelkesülés.) Ez pedig akként volna lehetséges, hogy (Halljuk!) leányaink ne várják be, míg őket kéri meg valaki, (hát?) hanem kérjék meg ők, a kit szeretnek! (Borzasztó lelkesülés.) Ha pedig valami férfi kérőjének kosorat adna, az a férfi sohase kapjon feleséget! (Viharos helyeslés.) Tehát elfogadják-e hölgyeim általánosságban indítványomat?“

(Elfogadjuk! Nagyon elfogadjuk!)

„Akkor hát még e hónapban új gyűlést hívok össze, hol a dolgot végleg megállapítjuk. Most pedig a gyűlést bezárom. Haza kell sietnem, holnap nagy mosás.“

A konferenzia: „Éljen madám Krebsz“ kiáltások közt oszlott el. Nagy érdekléssel várjuk a „végleges megállapodást“, melynek olyanforma következei is lehetnek, hogy egyszer majd csak ideimi hozzánk is betoppan valami szép „férjkérő“, esedezve gyenge kacsonkért.

Az aranyosszéki birtokossági vagyon ügyében.

(folytatás.)

Tény az is, hogy olyan előzmények után Aranyosszék marchális gyűlése 1804 Julius 31-én annak jkönyve 22 folyó száma alatt mind két járás akaratával abban egyezett meg, hogy a széknek minden közönséges erdei, mezei sat azok között kiket illet törvényes osztály alá menjenek, és ennek végre hajtására egy trinationális osztoztató széklet kért.

Tény hogy ennek következtében felperessé válván az akkor ugynevezett alsó-processus (járás), ez 1806 sept. 5-én kelt kereset levelében felsorolván hogy azon közös erdők mezők sat, a mik osztály tárgyai; s erre feleletében a felső járás vagy processus is azt mondván, hogy magának tulajdonosságot azokban nem is vindicalhat (csak még a széki és megye predium is vétessék be) a trinationális comissio 1806 sept. 29. 30. tartott gyűléséből ki mondondotta azon ítéletet: „a nemes széknek minden közönséges erdei, szék közönségét illető mezei sat sat, azok között kiket illet törvényesen osztassanak fel, — ezen ítélet ellen novum menedékével áltak a felek, mit az osztoztató szék nem adott meg ugyan, de a kir. fő kormánysszék 3366 1806 szám alatt nov. 14-én megadott.“

Tény hogy 1807 Sept. 21-én a szék marchalissa — költség kimelés tekintetéből — bizottságot küldött ki a békés osztályterv elkészítése végett, de eredményre nem jutván 1831-ben 4399 sz. alatt a kir. főkor. szék, az adig elhalt trinationális oszt. szék elnöke helyet Czirják Dénes alsó-fejér megye főispánját nevezvén ki — rendeli a novum mellett álló pert végre hajtani.

Tény továbbá, hogy 1840. szeptember 14-én tartott marchalissból felterjesztett kérésre 1844 Január 23-ról 341 kir. fő kormánysszéki sz. alatt új osztoztató bizottmány neveztetvén ki annak ajánlatott az osztályt végre hajtani.

Tehát az ügy nem krisztus születése előtti, hanem kissé erőbb esik s így áll az aranyosszéki osztatlan közös vagyon felosztása feletti ügy 1844-ig felsőbb hatósági közvitetés mellett.

Felsőbb hatósági közben járás mellett hogy történt volna több arról ninesem tudomásom, hanem egyes rendezési tényeivel lejött 1875-ig Krisztus születése után.

Van azonban egy körülmény, mit az igazság és történetnek hü előadása érdekében kell mondanom, nem az osztatlan közös vagyonnak nagyobb részét propria jure et auctoritate kereken tartó községek, az azokhoz tulajdon jog megszerzését arra alapítják; s az az, hogy egy 1848-ki Junius havában tartott marchalis gyűlés utolsó napján ki mondatott, hogy az osztatlan közös vagyon, azokat addig ideiglenes haszon élvezett községeknek tulajdona legyen.

Ismerkedjünk meg ez esettel közelebből, s lássuk mennyiben bir azon határozat az alábbi és tárgyilagoss kellekkel. Az emittett marchális gyűlésről vezetett jegyző könyvben idevonatkozolag ez áll: „az ország gyűlési követek tudósításainak és több magánosak kéréseinek megvizsgálása Váro Mózés, Rác István, Biró Samu, Szabó Samu, Tanka Samu ügyvéd és Szarvadi Lajos tolvívó személyekben, tehát minden érdekeltek kik birtokolták az osztatlan közös vagyont bizottság küldetik ki; ez a bizottság — mely a követi tudósítás és magánosak kérései megvizsgálására volt ki tűzve — a gyűlés utolsó napján, mikor mint tudjuk csak a helybeliek tehát érdekeltek voltak jelen — indítványozza az edig ideiglenes használt helyeknek a használók kezében megörökítését s erre ki is mondatott az ugyanazon bizottság által.“

(Folyt. köv.)

H i r e k .

— **Ferencz Károly Ő fensége** emlékének tiszteletére hetfőn a piaci plebánia templomban gyásztisztelet volt, melyen minden helytt székelő hivatal testületileg részt vett.

— **Szigethi Sándor** polgármester urat neve napja alkalmából dalkörünk szerenáddal lepte meg a mult vasárnap. K. Nagy Imre tolmácsolva a dalkör jó kívánságait régi elnöke polgármester ur melegen köszönte meg.

— **A fillér estélyek** sorozata rövid idő alatt megkezdődik. Veltés Ödön ur szives volt az ezzel járó terhes teendőket ismét magára vállalni. Vajha minél előbb rendezhetnénk már egy ily estélyt, mely egy lépéssel előbb tolná egyik városi szent ügyünket.

— **A „Depot“ épületeit**, azoknak kivételével, melyek a megye közönségének képezik tulajdonát, a k. kinstár a városnak átadja, illetőleg eladja. Egyszermind a megye közönségéhez is kerülmez a város a tulajdonában lévő épületek átboesátásáért. Mindez egy hatalmas lépéssel előbb viszi a mogvaósláshoz, a városi közönség azon ohajját hogy Tordára katonaság helyeztessék; mert ugyanis a „depot“ laktanyává fog átalakíttatni.

— Szulejman pasa eltűnt Konstantinápolyból, hol haditörvénytörés elé akarták állítani. Senki se tudja, hol lehet. A hit újból felmerült, hogy a — selyem zsinor vagy a Bosphorus feneke mondhatná meg, hol van Szulejman?

— Kedves ünnepély folyt le múlt vasárnap városunkban „Sándor” napja alkalmából. Fűzi Sándor, a Tordai „Dalkör” jeles karnagyát illette a tisztelet, mely neve napján irányában oly kifejezésteljesen nyilvánult. A Dalkör már délelőtt testületileg üdvözölte, mely alkalommal alispán Miksa Elek ő maga az egyetelnőke egy szép üzenet-pálcát nyújtott át az egyetelnévben mint ennek ajándékát. Estve a Dalkör testületileg hívta meg az általa karnagya tiszteletére a „Koroná”-ban rendezett estélyre. — Mintegy 70 személy vett részt e jól rendezett banquetten. Jó bor, és különösen izletes ételek és gondos szolgálat az estély sikerét nagyban mozdították elő. Toaszt volt annyi a hány ember. Először lett Fűzi Sándor felkészítve, utána az egyetelnőke Miksa Elek jelenlévő br. Kemény György ő magára Miksa Elek emelt poharat. Dr. Damokos Antal Csekme Béla és Moldován Gergely urak; a jelenlévő Szigethi Sándor polgármester, K. Nagy Imre, Albert János, Kállai Sándor Veres Dónes, Velics Ödön, Csegezi Mihály, Hansenheinn és Abt bírák s minden jelenlévő tag részesült egy-két toasztban. Az emlékezetes időtöltésnek csak reggel felé volt vége.

— Torda város képviselő testülete ma délután 2 órakor nagyérdemű közgyűlést tart, melynek tárgyai: A közigazgatási bizottság rendelete a szesz-behozatali díj kezelésének haszonbérbeadása tárgyában. Előleges intézkedések a város javai és jogainak 1879 január 1-jén tul leendő haszonbérbeadására nézve. A közigazgatás értesítése arról, hogy a kir. kincstár a városnak a „depot” épületeit eladja. Bizottmányi kiküldése a szabályrendeletek módosítására. A tanács részére felhatalmazás adása a perek megindítására. Előterjesztés az utcák befásítására, vonatközleget. Az izraeliták kérése az idei apríl 24 ki országos vásárnak Május 1-jére leendő át-helyezéséért. Végül magán kérvények.

— Csodaszülött. — A napokban a „hármos” fogadónál egy izraelita nőj finemű magzatot szült, mely a maganemében páratlan; a mellett — hogy a törzs — mell — és végtagok — a legtejjesebben kivannak fejlődve, a fej teljesen hiányzik; az alsó állkapocsnak nyomai még kivehetők, s a nyelv, — de a szájpaddás orr — homlok — szemek egészen hiányzanak. — A ritka természeti eltérés — az orvosok véleménye szerint — ily alakban még nem észleltetett s s hogy a tudományos világ előtt ismerve legyen — a Kolozsvári egyetem jeles tanára — Genérzich urnak küldött bé! —

— Miben halt meg Cserkaszki herceg? Orosz lapok azt írják, hogy hagymának lett hirtelen áldozata a hirtelt kancsuka hős, Lengyelhon civilisator, — olasz lapok meg mérgezéséről tudnak egyet mást. Egy konstantinápolyi levelező a hirtelen halál okául azt adja hogy a herceg egy lakomán száz darab osztrigát evett s attól csö-mőrt kapva költözött el.

— Török menekülők Debreczenben. A „Debr. Ellenőr” írja: A debreczeniek török rokonszenvének híre az oroszok által földült Plevnáig elhatott s onnan egy látott kereskedő és annak sógornéje látogattak el Debreczenbe. Előbb Konstantinápolyba mentek honnan egy egész hónap óta voltak utban. A magyarok jószívűségéről vendégszeretetről, mit hazánkban utközben tapasztaltak, igen sokat beszélnek. Debreczenben egyik külvárosi szállóhelyen huzták meg magukat. A

férfi neve Mousa Iliá, kereskedő volt Plevnában s igen jó módnak örvendett. A pusztító háboru azonban minden vagy-onától megfosztotta. Derék kitermett férfi, sötétbarna arczzinnel. Iliája itt-ott észülni kezd de fiatal, tűzben csillogó szemei még ma is ifjúnak tüntetik elő. A nő sógornéje Gramati Lea, férje Smyrnában gobmkötő volt. Arcza egyrésze fehér kendővel van törökmódra eltakarva, sötét fekete szemei gyújtó hatását a fehér lepel föltűnően emeli. Tolmácsul egy debreczeni nő: Bihari Teréz van mellettük ki másfél év előtt jött haza Törökországból, hol hét évig lakott s b. Maldényi gyogyszerész családjával ment ki. A török nyelvet teljes folyékonysággal beszéli. A rendőrség 48 órai engedélyt adott a szegény menekülőknek könyöradományok gyűjtésére, de továbbra is itt tartja őket a debreczeniek vendégszeretete. Ügyüket Debreczenben leginkább gróf Vay Dániel karolta föl.

— Az erdélyi románok hangulata, a „Pester Lloyd” értesülése szerint, az újabb események folytán egészen megváltozott. Oroszországnak Románia ellen való magatartása, az erdélyi románokat kijózanította. Míg a múlt évben, minden orosz győzelmet zenével és vendégséggel ünnepeltek meg, ilyenekre most már nem is gondolnak. Még a tuivérmesek is haraggal és gyűlölettel szólnak az oroszról s a Magyar államhoz való ragaszkodás ujjolag gyökeret kezde verni.

CSARNOK

Miért nem felejttem el a gazdasszony-bált!

— Beszély. —

Irta: H. Dózsa Géza.

(Folytatás.)

Elszédült szegény egy esett karomra s a mint eszmélete helyre jött — megrázkodott látáson s németül megköszönte elváltoztatott hangal udvarias kötelességemet. Már távozni készült e helyről én éppen e perczen kívántam szólni a bájos hölgyhöz, de későn — már elhaladt . . . Nehány piczinyke lépés után csakhamar vissza fordult s megállott. Én látásán majdnem bálványá változtam át. A legszebb bevezetést tartotta hozzám s előbbi hangon így folytatta:

— Uram! ön nagy szívességre kötelezett le engemet. Elkéintve ettől, ön nekem nagyon tetszik.

A csoda igazó szemei megtagadták e pillanatban a szót tőlem. A szokott „te” megszólításnak elhagyásából észrevettem, hogy fele sem tréfa, a mit a szép hölgy beszél s nem maszok-hambuggal álok szemben itt merevül.

Nagysád, kegyed rendkívül boldog-gá tett, az emlékezetes éj legboldogabb órája ez! Sohasem felejem el a gazdasszony-bált! . . .

Uram! szolt a fehér domino, ne értsen tréfára, mert legkevésbé is ohajtok hizelegni, ezt önnel szemben nem is teném. Azonban, ha nem sérteném meg, minthogy ön annyira lekötöztetett egy szívességgel terhelném.

Bármit parancsoljon Nagysád!

— Uram! ön úgy beszél mintha kételkednék, hogy az ál-arcz alatt önre nézve egy soha nem látott, nem ismert hölgy, egy idegen nő rejlik.

— Nagysád a szépek legszebbikeért képes a fiatal felhevülni a légs egyszerűre fellobbanni, hogy örökre ki aludjék.

— Uram ön úgy beszél, mintha csakugyan ismerne pedig nagyon kétkem, szépségemet higye soha nem látta, mint meggyőzve van rolla; — nem bálnom uram csakhogy megne bánja lelkesedése, ezt örömmel veszem mely bizonyára „nőtlenéget” feltételez minél fogva bizalma feljogosít hogy öntől bármit kérhessek.

— Nő — nő nőtlenéget? . . . Nagysád azt hiszem nem né-nézek úgy ha a

alónék nő — nő? é-én egészen szabad vagyok.

— Bátor voltam megtudni öntől első sorban, hiszen először van szerencsém önhöz az életben!

— Mennyire örülök Nagysád. Mennyiért nem adom, hogy e perczen nőtlen va-vagyok (oh átkozott szó mindig dadogtat, megfojtani akar) Áldom sorsomat, mely ide vezetett.

— Örülhet Uram! — szól közbe a szép hölgy társnéje ki oly vékony hangon beszélt, mint a ezérnaszál. — Tehát nincs kedvesse?

— Esküszöm nagysád.

— Látja mily boldog ön, nincs nője, nincs kedvesse, ön egészen szabad. Üldözi a szerencse — szóltott a fekete dominos hölgy.

Nőm? kedvesem? — — a — az . . . sines. Boldog vagyok gondolá magában Kálmán, hacsak nőm ne volna, igen de — — van. Furcsa fátum. Négy nap-pal ezelőtt utazott Mező-Turra és több mint 20 mértföld — kimondani „nincsen” — alama mater. S mily traditívól? . . .

— Tempi passati! Mily kedves — nemde uram a „Kisdoctor” zenéje? ah dehog nem irt ilyet. Engem mindig gyönyörködtet — szóltott a másik hölgy.

— Hagyd kedvesem vevé át a szót a fehér dominos hölgy. Ön szabad vallja meg őszintén, igazán Uram!

— Nagysád, legdrágább emlékemre vallom, hogy az vagyok.

— Tehát kéréssem nem fogja elidegeníteni ugy-e ha minden habozás nélkül kimondom, hogy kisérjen el bennünket O-Budára hol Margit rokonom szállva van . . . ez leend fáradságának első és legszebb chansonja.

Hh? ! . . . O-Budára ezt meg kell tegyem ily csekély áldozatot először is megtagadni egy szerencsétlen férfi gyávaságát feltételeznék. O-Budára hogyne-mennék, mint villám tört ki belőlem a legnagyobb lovagias köteles udvarias-ság.

— Nagysád kegyedért bármit készvagyok megtenni, kisérem egész életemen keresztül a sirig stul a siron emlékezetem.

(Fotyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A trágyázás vagy a földnek időnkénti javítása.

(Folytatás.)

Vége az ember trágya. Mint-hogy az ember minden állatok között a legkülönbözőbb, legjobb és legszelidőbb eledelkkel él, minden állati trágyák között ez a legjobb. (Ha nem undorodnának tőle árpád fiai. Ezt kellene okosan alkalmazásba vettetni. A népes külföld ezen trágya anyag által teremti leggazdagabb vetéseit, Francia, Angolországban kitesztitják az árnyékszékeket, s az emberi trágyával egész kereskedést üznek, ennek téli raktárokat tartanak a kereskedők) Gondolkodni kellene ennek modjáról, hogy legalább más-nemüekkel szokjanak azt vegyíteni.

4. Miképp lehet a ganaj trágyát szaporítani. Minél több marhát tartatunk gazdaságaink körül, igen természetes annál több ganaj trágya gyűl; de az is bizonyos: minél jobb eleséget tartatnak annál több és jobb trágya gyűl utánnok.

Innen következik, hogy mindazon módok, melyek a gazdaságban a takarmány mennyiséget szaporítják és lehetővé teszik a számosabb barom tartást, szaporítják egyszersmind a trágya mennyiségét is.

Legelső gondunk legyen tehát a takarmány mennyiségét, minden lehető és célirányos uton szaporítani, hogy ez által barom tenyésztést földünk-höz szükséges arányban gyarapítsuk. Aránylagos barom tenyésztés nélkül csak tengődik a gazdaság vagy ha gyarapszik is, míg a földnek természeti ereje magvan: de ezen gyarapodás mindig a föld megromlásával történik. Azért ajánlják a szántás alá egyáltalában alkalmas közlegelők felosztását; mert azokon a mivelés által szaporodván az előállított takarmány mennyisége, általok a barom tenyésztés szaporítása is lehetővé lesz. Ehez járul hogy így a marha nyári trágyája sem vesz el. Igaz hogy így több fáradsággal, de egyszersmind több s bizonyosabb haszonnal jár a gazdaság. — A nyári istállózásnál az is szaporítja trágya mennyiséget, hogy ilyenkor a jóság leginkább zöld takarmánnyal tartatván, attól több trágyája is esik. A takarmány czélszerű elkészítése, szetska vágás — pörölés stb. is mind a barom tenyésztés s egyuttal a trágya gyarapítására szolgál.

Czélszerűleg szaporítatik a ganaj trágya az alom és ganaj lé felhasználása által. (Mi nálunk a szalmát eltűzelik és a ganajt tözegként égetik.)

A ganaj lé és az állatok vizetele rendesen csak napon párológ el. Ez alkalommal szeméttel stb. fölfogatván szinte nem magvetendő mennyiségben szaporítja a trágyát, sőt az udvar söpredék, utca szemét, kertgyomlálás után került mindenféle gaz, szóval minden a mi csak rothadásra képes, a trágya szaporítására szolgál. (Folyt. köv.)

Piaci árjegyzék.

A tordai vásárra 1878. márcz. 16. hozott tárgyaknak

1 hectoliter	Tisza buza	9 frt — kr
	Tavaszbuzza	— ” — ”
	Elegybuzza	7 ” 50 ”
	Rozs	6 — ”
	Árpa	5 — ”
	Zab	2 ” 75 ”
	Törökbuzza	6 ” 50 ”
méter mázsa	Széna kötetlen	2 ” 50 ”
méter mázsa	Alomszalma	— ” 36 ”
Tüzi fa köbméter	2 ” 70 ”
1 kilogramm	Marhahús	36 ”
	Disznóhús	48 ”
	Turó	56 ”

Bécsi Tőzsde.

1878. 19/a.

Magyar arany-jaradék	88.25
Magyar) kincstári utalvány 1 kibocsát 118.—	
Magyar) kincstári utalvány 2 kibocsát 110.50	
Magyar kol.-vasut elsőbbség 2 kibocsát 74.—	
Magyar állami kötvény 1876.	66.—
Magyar vasuti kölcsön	98.50
Magyar földterhermenesítési kötv 78.25	
Temesvári földterhermente kötv.	77.—
Erdélyi földterhermente kötv.	75.—
Horvát-Slavin földterhermen. kötv.	84.50
Magyar szőlő váltáság kötv.	80.50
Oszt. egységes államadosság papban 61.85	
Oszt. egységes államadosság ezüstben 65.65	
Oszt. aranyjaradék	73.60
1860. állam sorsjegye	110.50
Oszt. nemzeti bankrészevény	794.—
Oszt. hitelrészevény	228.50
Magyar hitelbank	219.50
Ezüst	106.25
Cs. k. arany	5.62
Napoleonkor	9.57
Német birod mark	58.80
London	119.75

Felelős szerkesztő és kiadótlajd. Volz B.

VOLCZ és TÁRSA

Könyv és Papirkereskedésében Tordán kaphatók:

Vonalzott és tiszta könyvek; Hivatalok, egyletek magányzók, ügyvédek kereskedők, jegyzők és mindennemű iparral foglalkozók részére, vászonba vagy papírba kötve dús választékban. Másoló könyvek Kereskedők, Irodák sat. részére:

Előfizethetni – illetőleg előjegyeztetni – lehet a következő művekre:

Kálmán a Szegedi Lelencz vagy Konstantinápoly rózsája című nagyhatású regényre TIHAMERTÓL, mely a folyamatban levő keleti háborut öleli fel és ebből meríti tárgyát, egyes füzet ára 25 kr. mely összeg a füzetek átvételekor fizetendő.

Az Ördög fia című regény füzeteire. ára 25 kr. Ugyan ezek német nyelven is megrendelhetők. Továbbá Szulejka vagy a Három Gyöngye című regény füzeteire. 25 kr. Ugyan e művek megrendelői rendkívüli kedvezmény árakon megrendelhetik azokat.

OLAJNYOMATU JUTALOM KÉPEIT is VÁSZNRA SZÉLES ARANYKERETBEN,

megtekinthetők e képek valamint megrendelési feltételei is

Vidékre járó ügyünk szintén elfogad minden nemű előfizetést és előjegyzést.

Továbbá kapható.

- A Bagatell törvény a 1877. XXII. t. cz. ára 40 kr.
- Ehez ügyvitel 40 kr.
- A Bagatell törvény ügyvitellel egybekötve 80 kr.
- A Gyámsági és gondnoksági ügyek 1877, XX. t. cz. ára 50 kr.
- Ehez ügyrend 40 kr.
- A gyámsági ügyek ügyrendel egybekötve 90 kr.
- A Bagatell törvény szerint előirt nyomtatványok, Panaszkönyv, Mutatókönyv, Határidő napló, Idésvény és Jegyzék a pénzbírságokról a legjutányosabban szabott árakban.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

118—878 sz.

Hirdetmény.

Gerend-Keresztur összes birtokossága, s a község koresma régálójoga az 1878 év Aprilis 24-ik napjától számítandó 3 egymásután következő évre Gerend-Kereszturon a körjegyzői irodában, folyó év April hó 3-án délelőtti 10 órakor nyilvános árverezés útján kifog adadni, árverezni kívánok felhivatnak 60 frt bánat pénzel ellátva, a fennirt napon és helyen megjelenni. Kellő bánat pénzel ellátott, s rendszeren fel szerelt zárt ajánlatok, az árverezés megkezdése előtt elfogadtnak, az árverezési feltételek alolirt hivatalnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A szolgabíróaságtól

Maros-Ludason, 1878 mácius 7.

Fosztó szbiró.

3 - 3

Rövid idő alatt és sikeresen gyógyít

Figyelemreméltó idegbajok- és nehézkórban szenvedőknek

Legujabban feltalált gyógymód
Számptalan hálaíratot mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban
Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN S.W.
Friedrichstrasse 22.
Levélbeli megkeresésre is.

(15—90 102)

SYLVIUS BOAS urnak

Berlin Friedrichstrasse 22, I.

az **Auxilium orientis** feltalálója

Specialista idegbajokban

Igen tisztelt uram!

Hosszu évek óta idegbantalmakban szenvedek s miután e betegség elviselhetlené vált segítséget kerestem a Tiflis odassa és Bécs leghíresebb orvosainál, kiknek rendelése azonban pillanatnyi enyhülésnél egyebet nem eredményezett.

Először megismerkedtem egy emberrel, ki az előtt az enyémmel hasonló bajban szenvedett s ön által sikerrel, gyógyított. E férfi azt állította, hogy öncsodákat művel s valóban helyre állított egészsége a legjobb bizonyíték volt. Elhatároztam tehát önhez fordulni s hála az égnek ön meggyógyított s vissza adta nekem az életet. Örömmel nem bírom e felett kifejezni. Fogadja e 300 rubelt mint hála egy kis jelét. Legyen azonban meggyőződve hogy hazámba vissza térve első dolgom leend elismerésemet még jobb kifejezhetni.

Abamelik Joen herceg.
Tiflisből a fekete tenger mellett

Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

felülmulhatatlan

BÖRSZÉPÍTŐ-SZERNEK

lett a hölgyvilág által általánosan elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitünő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LÉJOSSE-ÉL,

PÁRIS-ban

Ezen világhírű bőrtisztító-szer valamennyi szépség- és ifjúság-szer között leghitelesebb és leghatásosabbnak bizonyul szeplők, napégés, rezesség, sárga foltok, pörbösények, kiütések, himlőhelyek, sömör stb. biztos eltávolítására.

A RAVISSANTE az arcszínnek feltűnően szép, halvány rózsaszínű, bársonyszerű fiatal üdéséget ad, a bőrt és kezeit gyöngéddé teszi, a lég behatásától megóvjaa s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi öregségig.

Budapesten kapható valódi minőségben **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7 sz

Köszösvártt **VALETINI ADOLF** ur gyógyszerertárában.

Tordán **TRAJÁNOVITS EDE** ur gyógyszerertárában

Nagy eredeti üvegtok ára 2 f. 50 kr. Kis eredeti üvegtok ára 1 f. 50kr.

KÖZPONTI SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:

SCHWARZ HENRIK

Budapest, Mária Valéria-utca 9 sz.